

Üniversite Öğrencilerinin Spor Etkinliklerine Yönelimlerinin İncelenmesi; Karabük Üniversitesi Örneği

Burak CANPOLAT¹

Fatih Harun TURHAN²

¹İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ORCID: 0000-0002-4768-4855

²Karabük Üniversitesi, Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ORCID: 0000-0001-5644-6157

Makale Bilgisi

ÖZET

Gönderim Tarihi:

25.06.2023

Kabul Tarihi:

21.07.2023

Yayım Tarihi:

27.07.2023

Araştırma, Karabük Üniversitesi öğrencilerinin spor etkinliklerine olan yönelimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Üniversite öğrencilerinin fiziksel aktiviteye olan ilgisi ve katılımı, sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik etmek, stresi azaltmak ve sosyal bağlantıları güçlendirmek gibi bir dizi olumlu etkisi olduğu için önemlidir. Araştırma, Karabük Üniversitesi'nde kayıtlı olan 384 öğrenciye Pons ve ark. (2006) tarafından geliştirilen ve Çevik ve ark. (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği" uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Yapılan çoklu değişkenli varyans analizi (MANOVA) ve korelasyon testi sonuçlarına göre sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama alt boyutlarının tamamında yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür ($p < .05$). Ayrıca korelasyon sonuçları tüm alt boyutların birbiriyle güçlü ve pozitif yönde ilişkilere sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Öğrenci, Spor, Etkinlik, Yönelim

Examining the Orientation of University Students to Sports Activities; Karabuk University Example

Article Info

ABSTRACT

Sending Date:

25.06.2023

Acceptance Date:

21.07.2023

Release Date:

27.07.2023

The research aims to examine the inclination of university students towards sports activities. The interest and participation of university students in physical activity are important due to their various positive effects, such as promoting a healthy lifestyle, reducing stress, and strengthening social connections. The research was conducted with 384 students enrolled at Karabuk University, using the "Sports Orientation Scale" developed by Pons et al. (2006) and adapted into Turkish by Çevik et al. (2019). The obtained data were analyzed using the SPSS program. According to the results of the multivariate analysis of variance (MANOVA) and correlation tests, significant differences were found in terms of age and gender in all sub-dimensions of socialization, emotion seeking, and information seeking ($p < .05$). Additionally, the correlation results indicate strong and positive relationships among all sub-dimensions.

Keywords: University, Student, Sports, Activity, Orientation

GİRİŞ

Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimi, akademik başarılarının yanı sıra sağlık ve yaşam kalitesi açısından da önemli bir rol oynamaktadır (Radwan, et al. 2019). Ayrıca genel olarak spor etkinliklerinin, öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimine

olumlu katkıları olduğu bilinmektedir (Yalcin ve ark., 2020, Johnston ve ark., 2021) Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimlerinin incelenmesi, onların sporla ilgili tutumlarını anlamak ve uygun stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlamak açısından önemli görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin eğitim aldıkları dönemde zamanlarının çoğunun akademik faaliyetler nedeniyle inaktif geçtiğini ve bu yüzden üniversite öğrencileri için hareketsiz davranış riskinin var olabileceğini ifade eden araştırmalar vardır (Syed ve ark., 2020, Gazarova, et al. 2019). Öte yandan, üniversite öğrencilerinin genel olarak sağlık durumunun iyi olduğu algısı ve hem eğitim kurumları hem de öğrenci topluluklarının düzenlediği bir çok sosyal aktivitenin üniversite öğrencileri için hareketli bir hayat sağladığı düşünülmektedir. Bu yüzden yapılan araştırmalarda üniversite öğrencilerinin hem oldukça hareketsiz hem de oldukça aktif olduklarına dair yorumların yer aldığı araştırmalar görülmektedir (Fontaine ve ark., 2011, Peterson ve ark., 2018). Bu durum son zamanlarda üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimleri ile ilgili geniş bir perspektiften düşünmeyi gerektirebilir. Çünkü hızla gelişen teknoloji ve değişen hayat şartları ile birlikte üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine karşı yönelimlerine dair bilgilerin de farklı toplumlar ve demografik özellikler açısından güncellenmesi gerekmektedir.

Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine katılımlarını etkileyen unsurlara bakıldığında ise farklı toplumlar ve demografik özellikler için çeşitli sonuçların yer aldığı görülmektedir. Örneğin kadınların sosyal etkinliklere katılımının daha kısıtlı olduğu toplumlarda üniversite öğrencisi olan kadınların veya engelli bireyler için sosyal düzenlemelerin yeterli olmadığı toplumlarda engelli öğrencilerin spor etkinliklerine katılımının sosyal çevre tarafından etkilendiği görülebilir (Laar ve ark., 2019, Úbeda-Colomer ve ark., 2019). Diğer taraftan spor yapma eğilimi gösteren arkadaşlar, spor kulüpleri veya takımların varlığı, üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine ilgi duymasını teşvik edebilir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin yoğun akademik programları, yeterli boş zamanın olmaması ve diğer sosyal sorumlulukları, spor etkinliklerine yönelimlerini etkileyen unsurlar arasında yer alabilir (Hartman ve ark., 2020). Buna ilaveten üniversite öğrencileri için spor tesislerinin erişilebilirliği ve üniversite kampüsünde veya yakın çevrede uygun spor tesislerinin bulunması gibi fiziksel imkanlar da öğrencilerin spor etkinliklerine yönelimini etkileyebilir (Thomas ve ark., 2019).

Geçtiğimiz yıllarda ortaya çıkan ve dünyayı etkileyen pandemi durumunun da üniversite öğrencilerinin zihinsel ve fiziksel sağlığı üzerindeki etkisine ilişkin endişeleri ortaya çıkaran çalışmaların (Cao ve ark., 2020, Yao ve ark., 2020, Brancaccio ve ark., 2021) varlığı ve bu etkiyi tam olarak değerlendirmek için ileriye dönük boyamsal çalışmalara ihtiyaç olduğunu gösteren (Savage ve ark., 2020) ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bu açıdan son zamanlarda üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimlerinin yapılan önceki çalışmalarla

karşılaştırılarak yeni sonuçlar ile güncellenmesi de katkı sağlayabilir. Çünkü toplumun tamamını uzun bir süre etkileyen ve hayat şartlarını değiştiren durumların insan hayatlarına da gelecekte etki edebileceği düşünülebilir. Ayrıca ekonomik gerekçeler, motivasyon, sağlıklı olma isteği gibi maddi ve manevi çeşitli nedenlerin de üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine karşı yönelimlerini etkileyen (Romero-Blanco ve ark., 2020, Sukys ve ark., 2019, Bantham ve ark., 2021) unsurlar olarak görülmesi, farklı bir grup ile ortaya çıkacak olan bulguların değerlendirilmesi ve sonuçların paylaşılması açısından önemli olabilir.

Genel olarak son yıllarda yapılan birçok araştırma, üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimlerini belirlemek ve anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir (Johnston, ve ark., 2021, Turan ve ark., 2023). Bu araştırmaların çoğu, üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine katılım düzeyini, tercih ettikleri spor dallarını, katılma motivasyonlarını, spor etkinliklerine yönelik tutumlarını ve karşılaştıkları engelleri değerlendirmeyi amaçlamıştır. Ayrıca, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi gibi demografik faktörlerin, üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimlerini nasıl etkilediği yapılan araştırmalarda görülebilir (Orak ve ark., 2021, Rodríguez-Larrad ve ark., 2021). Bu açıdan paylaşılan benzer araştırma sonuçları ile bu araştırmanın hipotezlerinin benzerlik göstermesi ya da farklılaşması ise gerekçeleri ile birlikte tartışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı Karabük Üniversitesi lisans öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimlerinin incelenmesidir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemi, objektif bilimsel verilere dayanarak gerçekliği anlamayı ve açıklamayı hedefler. Bu yöntem, pozitivist bir bilim anlayışına ve realist felsefeye dayanır. Pozitivist bakış açısına göre, evrende belirli bir düzen vardır ve bu düzen insanlar tarafından keşfedilebilir, anlaşılabilir ve kontrol edilebilir. Nicel araştırma yöntemi, somut gözlemlere ve ölçülebilir verilere dayanarak sonuçlar elde etmeyi amaçlar (Sönmez ve Alacapınar, 2011).

Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Karabük üniversitesinde okuyan lisans öğrencisi oluştururken örneklemi basit seçkisiz yöntem ile belirlenmiş 384 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma Karabük Üniversitesi öğrencileri ile sınırlıdır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama yöntemi olarak, iki bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anketin ilk bölümünde, Pons ve ark. (2006) tarafından geliştirilen ve Çevik ve ark. (2019)

tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği" yer almaktadır. Bu ölçek, sosyalleşme, duygu arayışı ve bilgi arama olmak üzere toplamda 12 maddeden oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise cinsiyet ve yaş gibi demografik verileri toplamak için 2 soru yer almaktadır. Veriler, internet aracılığıyla online bir form kullanılarak toplanmıştır. Veriler araştırmacı tarafından farklı bölümlerin (basit seçkisiz yöntemle belirlenen) akademisyenlere önceden hazırlanmış online anket formu olarak gönderilmiş ve öğrencilerle internet ortamında paylaşılarak gönüllü katılımları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırma kapsamında, ölçeğin alt boyutlarında elde edilen verilerin normallik varsayımını kontrol etmek amacıyla normallik testleri yapılmıştır. Yapılan testlerde, verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiş, tablo 1'de görüldüğü gibi ölçeğin çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1.5 ile -1.5 arasında olduğu belirlenmiştir. Bu durum, verilerin normal dağıldığını göstermektedir. Tabachnick ve Fidell (2007) tarafından da ifade edildiği üzere, çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1.5 ile -1.5 aralığında olması, dağılımın normal olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Ardından, katılımcılara uygulanan ölçüm aracından elde edilen "Spor Etkinliklerine Yönelim" ölçeği puanları "Çift Yönlü Varyans Analizi (MANOVA)" ile incelenmiştir. Ayrıca, MANOVA testinin uygulanabilmesi için normallik varsayımları kontrol edilmiş ve veri setine dayanarak Kovaryans Matrislerinin Eşitliği için Box Testi sonucunda elde edilen değerlere bakılmıştır. Bu analizde, p değerlerinin 0,05'ten büyük olduğu tespit edilmiş ve varyansların eşit olduğu sonucuna varılmıştır. Manova analizi sonucunda ortaya çıkan farklılıkların kaynağı içinse, post hoc testlerinden LSD ve Tukey sonuçlarına göre yorumlanmıştır. Ölçek alt boyutları örneklem puanlarının iç tutarlılıkları hesaplanmış ve C'Alpha katsayıları ,84 ile ,96 arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca KMO değerinin de ,93 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Ölçek Alt Boyutları Puan Ortalamaları ve Tanımlayıcı İstatistikleri

	<i>N</i>	<i>Ort</i>	<i>Ss</i>	<i>Çarpıklık</i>	<i>Basıklık</i>	<i>C'Alpha</i>
<i>Sosyalleşme</i>	384	3,4427	1,14190	-,184	-,991	,88
<i>Duygu Arama</i>	384	3,8703	1,13513	-,898	-,042	,96
<i>Bilgi Arama</i>	384	2,9206	1,13780	,133	-,963	,84

Tablo 1' deki veriler, belirli üç kavramın (Sosyalleşme, Duygu Arama ve Bilgi Arama) her biri için gözlem sayısını, ortalama puanı, standart sapmayı, çarpıklığı, basıklığı ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayısını içermektedir.

Sosyalleşme alt boyutunun ortalama puan 3,4427 ve standart sapması 1,14190'dır. Çarpıklık negatif (-0,184), yani dağılımın sola doğru hafifçe çarpık olduğunu gösterir. Basıklık değeri de negatif (-0,991), yani dağılımın uç değerlere doğru basık olduğunu gösterir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,88'dir. Duygu Arama alt boyutunun ortalama puanı

3,8703 ve standart sapması 1,13513'tür. Çarpıklık değeri negatif (-0,898) ve basıklık değeri neredeyse sifıra yakındır (-0,042). Bu dağılımın nispeten simetrik olduğunu gösterir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,96'dır. Bilgi Arama alt boyutunun ortalama puanı 2,9206 ve standart sapması 1,13780'dir. Çarpıklık pozitifdir (0,133), yani dağılımın sağa doğru hafifçe çarpık olduğunu gösterir. Basıklık değeri negatiftir (-0,963), yani dağılımın uç değerlere doğru basık olduğunu gösterir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,84'tür. Bu verilere dayanarak, Sosyalleşme ve Duygu Arama kavramlarının daha yüksek ortalama puanlara ve daha yüksek güvenilirlik katsayılarına sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bunun yanında, Bilgi Arama kavramı daha düşük bir ortalama puana ve daha düşük bir güvenilirlik katsayısına sahiptir.

BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların Tanımlayıcı İstatistikleri

	<i>N</i>	<i>%</i>
Kadın	215	56,0
Erkek	169	44,0
Toplam	384	100,0
18-20 Yaş	121	31,5
21-23 Yaş	178	46,4
24 Yaş ve üzeri	85	22,1
Toplam	384	100,0

Tablo 2' de, iki farklı demografik değişken için veriler bulunmaktadır. İlk değişken cinsiyet (Kadın ve Erkek) ve ikinci değişken ise yaş aralıklarıdır (18-20 Yaş, 21-23 Yaş ve 24 Yaş ve üzeri).

Cinsiyet verilerine göre: Kadın: Toplam 384 gözlemden 215'i kadın (%56,0). Erkek: Toplam 384 gözlemden 169'u erkek (%44,0). Yaş aralığı verilerine göre: 18-20 Yaş: Toplam 384 gözlemden 121'i 18-20 yaş aralığındadır (%31,5). 21-23 Yaş: Toplam 384 gözlemden 178'i 21-23 yaş aralığındadır (%46,4). 24 Yaş ve üzeri: Toplam 384 gözlemden 85'i 24 yaş ve üzerindedir (%22,1).

Bu verilere dayanarak, veri setindeki katılımcıların cinsiyet ve yaş aralığı açısından nasıl dağıldığını görebiliriz. Örneğin, kadın katılımcılar toplam katılımcı sayısının %56'sını oluştururken, erkek katılımcılar %44'lük bir orana sahiptir. Benzer şekilde, yaş aralıkları arasında farklılıklar vardır ve en büyük grup 21-23 yaş aralığındaki katılımcılar (%46,4) olarak görünmektedir.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

	<i>Cinsiyet</i>	<i>Ort</i>	<i>Ss</i>	<i>N</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
Sosyalleşme	<i>Kadın</i>	3,1318	1,08454	215	39,898	,00*
	<i>Erkek</i>	3,8383	1,09237	169		

	<i>Total</i>	3,4427	1,14190	384		
	<i>Kadın</i>	3,5963	1,19547	215		
Duygu Arama	<i>Erkek</i>	4,2189	,94799	169	30,677	,00*
	<i>Total</i>	3,8703	1,13513	384		
	<i>Kadın</i>	2,5035	1,02978	215		
Bilgi Arama	<i>Erkek</i>	3,4512	1,04628	169	79,016	,00*
	<i>Total</i>	2,9206	1,13780	384		

Tablo 3' te, cinsiyet değişkenine göre yapılan MANOVA (Çok Değişkenli Varyans Analizi) sonuçlarını göstermektedir. Tablodaki verilere göre: "Sosyalleşme" alt boyutunda kadın katılımcıların ortalama puanı 3,13 ve standart sapması 1,08' tür. Erkek katılımcıların ise ortalama puanı 3,83 ve standart sapması 1,09' dur. MANOVA sonucunda, cinsiyet ile sosyalleşme arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,001$) görülmektedir. "Duygu Arama" alt boyutunda kadın katılımcıların ortalama puanı 3,59 ve standart sapması 1,19' dur. Erkek katılımcıların ortalama puanı ise 4,21 ve standart sapması 0,94' tür. MANOVA sonucuna göre, cinsiyet ile duygu arama arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,001$) görülmektedir. "Bilgi Arama" alt boyutunda kadın katılımcıların ortalama puanı 2,50 ve standart sapması 1,02' dir. Erkek katılımcıların ortalama puanı ise 3,45 ve standart sapması 1,04' tür. MANOVA analizine göre, cinsiyet ile bilgi arama arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,001$) ifade edilmektedir.

Sonuç olarak, veriler, cinsiyet değişkeninin ile; sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama arasında anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Kadınlar ve erkekler arasında bu üç kavramda farklılık olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 4. Yaş Değişkenine Göre MANOVA Sonuçları

	<i>Yaş</i>	<i>Ort</i>	<i>Ss</i>	<i>N</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
Sosyalleşme	<i>18-20 Yaş</i>	3,0826	1,12157	121	9,185	,00*
	<i>21-23 Yaş</i>	3,5974	1,09994	178		
	<i>24 Yaş ve üzeri</i>	3,6314	1,15129	85		
Duygu Arama	<i>18-20 Yaş</i>	3,4446	1,23247	121	13,349	,00*
	<i>21-23 Yaş</i>	4,0427	1,02488	178		
	<i>24 Yaş ve üzeri</i>	4,1153	1,05215	85		
Bilgi Arama	<i>18-20 Yaş</i>	2,5682	1,04033	121	8,823	,00*
	<i>21-23 Yaş</i>	3,0787	1,10315	178		
	<i>24 Yaş ve üzeri</i>	3,0912	1,23734	85		

Tablo 4' te, yaş değişkenine göre yapılan MANOVA sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar, sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama kavramları üzerinde yaş değişkeninin etkisini değerlendirmektedir. Tablodaki verilere göre: "Sosyalleşme" alt boyutunda 18-20 yaş aralığındaki katılımcıların ortalama puanı 3,08 ve standart sapması 1,12' dir. 21-23 yaş aralığındaki katılımcıların ortalama puanı 3,59 ve standart sapması 1,09' dur. 24 yaş ve üzeri katılımcıların ortalama puanı ise 3,63 ve standart sapması 1,15' tir. MANOVA sonucuna göre,

yaş değişkeninin sosyalleşme üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu ($p<0,001$) görülmektedir. “Duygu Arama” alt boyutunda 18-20 yaş aralığındaki katılımcıların ortalama puanı 3,44 ve standart sapması 1,23' tür. 21-23 yaş aralığındaki katılımcıların ortalama puanı 4,04 ve standart sapması 1,02 'dir. 24 yaş ve üzeri katılımcıların ortalama puanı ise 4,11 ve standart sapması 1,05' tir. MANOVA sonucuna göre, yaş değişkeninin duygu arama üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu ($p<0,001$) ifade edilmektedir. “Bilgi Arama” alt boyutunda ise 18-20 yaş aralığındaki katılımcıların ortalama puanı 2,56 ve standart sapması 1,04' tür. 21-23 yaş aralığındaki katılımcıların ortalama puanı 3,07 ve standart sapması 1,10' dur. 24 yaş ve üzeri katılımcıların ortalama puanı ise 3,09 ve standart sapması 1,23' tür. MANOVA analizine göre, yaş değişkeninin bilgi arama üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu ($p<0,001$) sonucuna varılmıştır.

Genel olarak, veriler, yaş değişkeninin sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Farklı yaş grupları arasında bu üç kavramda farklılıklar olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Ölçek Alt boyutlarının İlişkisini Gösteren Korelasyon Sonuçları

	Sosyalleşme	Duygu Arama	Bilgi Arama
Sosyalleşme	r	1	,755**
	p		,000
	N		384
Duygu Arama	r	,755**	1
	p	,000	,000
	N	384	384
Bilgi Arama	r	,672**	,638**
	p	,000	,000
	N	384	384

Tablo 5' te, ölçek alt boyutları arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon sonuçları bulunmaktadır. Sosyalleşme ile Duygu Arama alt boyutları arasındaki korelasyon (r) değeri 0,755 (0,00, $p<0,01$) olarak bulunmuştur. Bu sonuç, Sosyalleşme ile Duygu Arama arasında güçlü ve pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sosyalleşme ile Bilgi Arama alt boyutları arasındaki korelasyon (r) değeri 0,672 (0,00, $p<0,01$) olarak bulunmuştur. Bu sonuç, Sosyalleşme ile Bilgi Arama arasında güçlü ve pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Duygu Arama ile Bilgi Arama alt boyutları arasındaki korelasyon (r) değeri 0,638 (0,00, $p<0,01$) olarak bulunmuştur. Bu sonuç, Duygu Arama ile Bilgi Arama arasında güçlü ve pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Tüm korelasyon katsayıları istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0,01$). Bu sonuçlar, Sosyalleşme, Duygu Arama ve Bilgi Arama alt boyutları arasında pozitif yönlü ve güçlü ilişkiler olduğunu göstermektedir. Yani, bu alt boyutlar arasındaki artan değerler birlikte

artmaktadır. Örneğin, Sosyalleşme puanları yükseldikçe Duygu Arama ve Bilgi Arama puanlarının da yüksek olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA

Elde edilen bulgulara dayanarak, üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimi konusunda cinsiyet ve yaş değişkenlerinin etkisi ve spor etkinliklerine yönelimi belirleyen alt boyutlar arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı sonuçların karşılaştırılarak yorumlaması yapılmıştır. Bu anlamda çalışma sonuçlarımız itibariyle; Karabük Üniversitesi'ndeki farklı bölümlerde öğrenim gören 384 lisans öğrencisi için spor etkinliklerine yönelik alt boyutlarının yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından anlamlı derecede farklılaştığı görülmüştür.

Cinsiyet açısından sosyalleşme, bilgi arama ve duygu arama alt boyutları itibariyle erkeklerin daha yüksek ortalama skorlara sahip olduğu ve bu farkların tamamının anlamlı olduğu görülmüştür. Bu durum literatürde yapılan araştırmalarda desteklenmiş (Turan, 2021, Ciriş ve Başkonuş, 2020, Selucik, 2021, Eröz ve ark., 2021) ve çeşitli açılardan ele alınmıştır (Unger, 1976, Fongkaew, 2020, Webb Farley, 2021). Bu durum erkeklerin spor etkinliklerine ilgisinin daha yüksek olmasını ve daha sosyal bir yaşantıya sahip olmalarından kaynaklı olabilir (Fry ve ark., 2019). Ayrıca üç farklı yaş grubuna ayrılan öğrencilerde yaş grubunun en yüksek olanların tüm alt boyutlarda ortalama skorların da yükseldiği ve ortaya çıkan farkların tamamının anlamlı olduğu görülmüştür. Bu durum spor etkinliklerine yüksek yaş grubunun yöneliminin sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama açısından daha fazla olduğunu göstermektedir. Artan yaş ile birlikte gelen fiziksel düşüş (Luchies, 2002) ve fiziksel aktiviteye ilginin azalması (Netz ve Raviv, 2004, Mutz ve Gerke, 2021) bu sonuçların farklı bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Çünkü daha yaşlı bireylerin spor etkinliklerine katılımının bir gerekçeye bağlı olabileceği bu çalışmada çıkan sonuçların sebebi olabilir. Ayrıca yapılan korelasyon testlerinin sonuçlarına göre sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama alt boyutlarının alınan puanlar itibariyle birbirleriyle güçlü ve pozitif yönlü ilişkilere sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Spor etkinliklerine yönelimin cinsiyet açısından ele alan çalışmalara bakıldığında, Giresun Gençlik Spor İl Müdürlüğü'nde 338 personele yapılan bir araştırmada spor etkinliklerine yönelimin cinsiyete göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca tüm alt boyutlarda ve ölçeğin toplam skorları için erkeklerin ortalama skorları kadınlardan yüksektir. Bu durum çalışmamız sonucunu desteklemektedir. Bu araştırmada yaş değişkeni açısından tüm alt boyutlara bakıldığında en az ortalama skora sahip yaş grubunun 22-26 yaş aralığı olmakla birlikte daha yüksek yaş gruplarının ortalamalarının 22-26 yaşa göre fazla olduğu ve bu sonuçlar itibariyle de çalışma sonuçlarımızla bir paralellik olduğu görülmektedir (Turan, 2021).

Bir başka araştırmada 309 öğretmen adayına aynı ölçek uygulanmıştır. Sonuçlara göre duygu arama ve bilgi arama alt boyutlarında erkeklerin ortalama puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu fakat sosyalleşme alt boyutunda ise kadınların daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür. Anlamlı farklılık ise sadece bilgi arama alt boyutunda görülmüştür (Ciriş ve Başkonuş, 2020). Bu çalışma sonuçlarından bilgi arama alt boyutundaki anlamlı farklılık ve duygu arama ve bilgi arama alt boyutlarında erkeklerin daha yüksek ortalama puanlara sahip olması bu araştırma ile benzerlik gösteren noktalaradır.

Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim durumlarının incelendiği bir diğer araştırmada 167 katılımcı için ölçek toplam puanlarında ve duygu arama alt boyutunda erkeklerin ortalama skorları daha yüksek çıkmıştır. Fakat sosyalleşme ve bilgi arama alt boyutlarında kadınların ortalama skorları erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Sosyalleşme boyutundaki farklılık anlamlı değilken duygu durumu, bilgi arama ve toplam ölçek skorlarındaki farklar anlamlı bulunmuştur (Yıldırım ve ark., 2022). Bu durum çalışmamız sonuçlarıyla kısmen benzeşmektedir çünkü cinsiyet açısından anlamlı farkın görüldüğü duygu arama alt boyutunda erkeklerin ortalama skorları kadınlara göre daha yüksektir.

Spor Bilimleri Fakültesinde taekwondo ve karate sporu ile ilgilenen 161 katılımcının yer aldığı bir diğer araştırmada ölçek toplam skorlarının ve sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama alt boyutlarının cinsiyet açısından anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı görülmüştür. Sosyalleşme ve bilgi arama alt boyutlarında erkeklerin ortalama skorları daha yüksekken duygu arama ve toplam skorlar açısından kadınların ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Selucik, 2021). Yaş değişkeni açısından ise 21-30 yaş aralığında olan bireylerin 18-20 yaş grubundakilere göre toplam skor ve tüm alt boyutlarda daha yüksek ortalama puanlara sahip oldukları görülmekteyken sadece sosyalleşme alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu durum yaş değişkeni açısından ortalama puan farkları için tamamen benzerlik gösterirken anlamlı fark için sadece sosyalleşme alt boyutundan benzerlikten söz edilebilir.

Bir diğer araştırmada Etnospor Kültür Festivali'ne katılan 396 yerli turistin spor etkinliklerine yönelimini değerlendirmek üzere aynı ölçek uygulanmış ve çalışmamızla benzeşen sonuçlar ortaya çıkmıştır. Araştırmada erkeklerin tüm alt boyutlarda ve ölçeğin toplam skorunda daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülürken bilgi arama ve toplam ölçek puanlarındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Bu durum çalışma sonuçlarımızı desteklemektedir. Yaş değişkeni açısından hiçbir alt boyut ve ölçeğin toplam skoru için anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Yaş gruplarının 18-28, 29-39, 40-49 ve 50 üstü olarak ayrıldığı analizde, sosyalleşme alt boyutunda en düşük puanın 18-28 olduğunu diğer yaş gruplarının daha yüksek ortalama skorlara sahip oldukları görülmüştür (Eröz ve ark., 2021).

Bu sonuç her ne kadar çalışma sonuçlarımızla benzeşse de duygu arama ve bilgi arama alt boyutlarında yaşın artmasıyla ortalama skorların düştüğünü görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu tartışma bölümündeki bulgulara dayanarak yapılan çalışmanın sonuçları, spor etkinliklerine yönelim konusunda cinsiyet ve yaş değişkenlerinin etkisini ve spor etkinliklerine yönelimi belirleyen alt boyutlar arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Çalışma sonuçlarına göre, Karabük Üniversitesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören 384 lisans öğrencisi üzerinde yapılan araştırma, spor etkinliklerine yönelim alt boyutlarının yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından anlamlı derecede farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Cinsiyet açısından değerlendirildiğinde, sosyalleşme, bilgi arama ve duygu arama alt boyutlarında erkeklerin daha yüksek ortalama skorlara sahip olduğu ve bu farkların istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Yaş değişkeni açısından ise, yaş grubu en yüksek olan öğrencilerin tüm alt boyutlarda daha yüksek ortalama skorlara sahip olduğu ve bu farkların da anlamlı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yapılan korelasyon testleri, sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama alt boyutlarının birbirleriyle güçlü ve pozitif yönlü ilişkilere sahip olduğunu göstermektedir.

Diğer araştırmalarla karşılaştırıldığında, çalışmanın sonuçları benzer ve kısmen farklı bulgular ortaya koymaktadır. Örneğin, cinsiyet açısından yapılan diğer çalışmalarda da spor etkinliklerine yönelimin cinsiyete göre farklılaştığı ve erkeklerin ortalama skorlarının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Yaş değişkeni açısından da benzer şekilde, yaş grupları ilerledikçe spor etkinliklerine yönelimde artış olduğu tespit edilmiştir.

Sonuçlar ve karşılaştırmalar göz önüne alındığında, spor etkinliklerine yönelimi etkileyen faktörlerin karmaşık olduğu ve cinsiyet ile yaşın önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Bu noktada, spor etkinliklerine yönelimi artırmak için bazı önerilerde bulunulabilir. Öyle ki; çalışma sonuçları, cinsiyetin spor etkinliklerine yönelim üzerinde belirleyici bir faktör olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, spor etkinliklerinin farklı cinsiyetler arasında daha eşit ve çekici hale getirilmesine yönelik stratejiler geliştirilebilir. Yaşın spor etkinliklerine yönelim üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, farklı yaş gruplarına özel spor programları ve etkinlikleri düzenlenebilir. Gençlerin, yetişkinlerin ve yaşlıların spor etkinliklerine katılımını teşvik etmek için çeşitli yaş gruplarına yönelik etkinlikler planlanabilir. Sosyalleşme, bilgi arama ve duygu arama alt boyutlarının spor etkinliklerine yönelim üzerinde önemli bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, spor etkinliklerine katılan bireylere sosyal destek sağlanabilir, bilgi paylaşımı ve deneyim aktarımı teşvik edilebilir. Spor etkinliklerine yönelimi artırmak için toplumsal farkındalık oluşturulabilir ve eğitim çalışmaları düzenlenebilir.

Tüm bu öneriler, spor etkinliklerine yönelimi artırmak ve daha kapsayıcı bir spor kültürü oluşturmak için rehberlik edebilecek adımlar olarak görülmektedir. Daha fazla araştırma ve uygulama, sporun toplum genelinde daha yaygın ve erişilebilir hale gelmesine yardımcı olacaktır. Fakat spor etkinliklerine yönelimi etkileyen faktörleri daha iyi anlamak için çoklu perspektifli araştırmalara ihtiyaç vardır. Farklı sosyo-demografik değişkenleri ve bireysel özellikleri içeren daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Bantham, A., Ross, S. E. T., Sebastião, E., & Hall, G. (2021) Overcoming barriers to physical activity in underserved populations. *Progress in cardiovascular diseases* 64, 64-71.

Brancaccio, M., Mennitti, C., Gentile, A., Correale, L., Buzzachera, C. F., Ferraris, C., ... & Scudiero, O. (2021) Effects of the COVID-19 pandemic on job activity, dietary behaviours and physical activity habits of university population of Naples, Federico II-Italy. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 18(4), 1502.

Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J., et al. (2020) The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry Research* 287(112934), 1-5.

Ciriş, V., & Başkonuş, T. (2020) Öğretmen adaylarının spor etkinliklerine yönelimlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 4(2), 141-155.

Eröz, S. S., Çınar, M., Erik, P., & Doğan, C. (2021) Orientation Toward Nostalgia Sports Tourism Event: Ethnosport Cultural Festival in Turkey. *Tourism Studies And Social Sciences, St. Kliment Ohridski University Press, Sofia* 285-308.

Fongkaew, W. (2020) Gender socialization and female sexuality in Northern Thailand. *In Coming of age in South and Southeast Asia* 147-164.

Fontaine C, Liguori G, Mozumdar A, Schuna J. (2011) Physical activity and screen time sedentary behaviors in college students. *International Journal of Exercise Science* 4(2), 102-12

Fry, M. W., Skinner, A. C., & Wheeler, S. B. (2019) Understanding the relationship between male gender socialization and gender-based violence among refugees in Sub-Saharan Africa. *Trauma, Violence, & Abuse* 20(5), 638-652.

Gazarova, M., Galsneiderova, M., & Meciarová, L. (2019) Obesity diagnosis and mortality risk based on a body shape index (ABSI) and other indices and anthropometric parameters in university students. *Roczniki Państwowe Zakładu Higieny*, 70(3).

Hartman, C. L., Barcelona, R. J., Trauntvein, N. E., & Hall, S. L. (2020) Well-being and leisure-time physical activity psychosocial factors predict physical activity among university students. *Leisure Studies* 39(1), 156-164.

Johnston, S. A., Roskowski, C., He, Z., Kong, L., & Chen, W. (2021) Effects of team sports on anxiety, depression, perceived stress, and sleep quality in college students. *Journal of American College Health* 69(7), 791-797.

Laar, R., Zhang, J., Yu, T., Qi, H., & Ashraf, M. A. (2019) Constraints to women's participation in sports: A study of participation of Pakistani female students in physical activities. *International journal of sport policy and politics* 11(3), 385-397.

Luchies, C. W., Schiffman, J., Richards, L. G., Thompson, M. R., Bazuin, D., & DeYoung, A. J. (2002) Effects of age, step direction, and reaction condition on the ability to step quickly. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences* 57(4), 246-249.

Muñoz-Bullón, F., Sanchez-Bueno, M. J., & Vos-Saz, A. (2017) The influence of sports participation on academic performance among students in higher education. *Sport Management Review* 20(4), 365-378.

Mutz, M., & Gerke, M. (2021) Sport and exercise in times of self-quarantine: How Germans changed their behaviour at the beginning of the Covid-19 pandemic. *International Review for the Sociology of Sport* 56(3), 305-316.

Netz, Y., & Raviv, S. (2004) Age differences in motivational orientation toward physical activity: an application of social—cognitive theory. *The Journal of psychology* 138(1), 35-48.

Orak, O. S., Uzun, M., Kumcağız, H., & Yurdadön, Ü. (2021) The Impact of Sporting Activities of Middle School Students on Bullying Tendencies. *International Journal of Sport Culture and Science* 9(1), 117-126.

Peterson NE, Sirard JR, Kulbok PA, DeBoer MD, Erickson JM. (2018) Sedentary behavior and physical activity of young adult university students. *Res Nurs Health* 41(1), 30–8.

Pons F, Mourali M, Nyeck S. (2006) Consumer orientation toward sporting events: Scale development and validation. *Journal of Service Research* 8(3), 276-287.

Radwan, H., Hasan, H. A., Ismat, H., Hakim, H., Khalid, H., Al-Fityani, L., ... & Ayman, A. (2019) Body mass index perception, body image dissatisfaction and their relations with weight-related behaviors among university students. *International journal of environmental research and public health* 16(9), 1541.

Rodríguez-Larrad, A., Mañas, A., Labayen, I., González-Gross, M., Espin, A., Aznar, S., ... & Irazusta, J. (2021) Impact of COVID-19 confinement on physical activity and sedentary behaviour in Spanish university students: Role of gender. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 18(2), 369.

Romero-Blanco, C., Rodríguez-Almagro, J., Onieva-Zafra, M. D., Parra-Fernández, M. L., Prado-Laguna, M. D. C., & Hernández-Martínez, A. (2020) Physical activity and sedentary lifestyle in university students: changes during confinement due to the COVID-19 pandemic. *International journal of environmental research and public health* 17(18), 6567.

Savage, M. J., James, R., Magistro, D., Donaldson, J., Healy, L. C., Nevill, M., & Hennis, P. J. (2020) Mental health and movement behaviour during the COVID-19 pandemic in UK university students: Prospective cohort study. *Mental Health and Physical Activity* 19(100357), 1-6.

Selucik, A. (2021) Üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sönmez V, Alacapınar FG (2011) Örneklandırılmış Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Anı Yayınları, Ankara.

Sukys, S., Cesnaitiene, V. J., Emeljanovas, A., Mieziene, B., Valantine, I., & Ossowski, Z. M. (2019) Reasons and barriers for university students' leisure-time physical activity: moderating effect of health education. *Perceptual and motor skills* 126(6), 1084-1100.

Syed, N. K., Syed, M. H., Meraya, A. M., Albarraq, A. A., Al-Kasim, M. A., Alqahtani, S., ... & Elnaem, M. H. (2020) The association of dietary behaviors and practices with overweight and obesity parameters among Saudi university students. *PLoS One* 15(9), e0238458.

Tabachnick. B. G, and Fidell. L. S. (2007) Using multivariate statistics. *Allyn & Bacon / Pearson Education*.

Thomas, A. M., Beaudry, K. M., Gammage, K. L., Klentrou, P., & Josse, A. R. (2019) Physical activity, sport participation, and perceived barriers to engagement in first-year Canadian university students. *Journal of Physical Activity and Health* 16(6), 437-446.

Turan, M. (2021) Giresun Gençlik Spor İl Müdürlüğü Personellerinin Spor Etkinliklerine Yönelim Tutumlarının İncelenmesi . *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 23 (1) , 29-41

Turan, M., Mavibař, M., Savař, B. ., & Uras, M. (2023) Examination of happiness levels of students in the faculty of sports sciences: Happiness levels of students in the faculty of sports sciences. *International Journal of Curriculum and Instruction* 15(2), 1030-1048.

Úbeda-Colomer, J., Devís-Devís, J., & Sit, C. H. (2019) Barriers to physical activity in university students with disabilities: Differences by sociodemographic variables. *Disability and Health Journal* 12(2), 278-286.

Yalcin, I., Araz, G. Y., Ekinci, N. E., & Birkok, M. C. (2020) The effect of sports attitude on healthy lifestyle behavior in university students. *Progress in Nutrition* 22(1), 66-71.

Yao, H., Chen, J. H., & Xu, Y. F. (2020) Patients with mental health disorders in the COVID-19 epidemic. *The Lancet Psychiatry* 7(4), 21.

Yıldırım, A. F., Özer, ř. C., & Demir, H. (2022) Sivil toplum kuruluşu yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelimleri: Nicel bir araştırma. *Sosyolojik Bađlam Dergisi* 3(3), 251-262

Unger, R. K. (1976) Male is greater than female: The socialization of status inequality. *The Counseling Psychologist* 6(2), 2-9.

Webb Farley, K., Rauhaus, B., & Eskridge, R. (2021) Gender representation, professional experiences, and socialization: The case of city managers. *Public Personnel Management* 50(1), 56-83.